

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Litigiosus duplex peccatum incurrere potest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

res importantiæ, paratus tamen ad secretum: si casu
ibi inuenitur aliquid secreto tenendum, peccat qui-
dem, sed venialiter tantum: quia nec per se facit iniu-
stum, nec per accidens reddit iniustum materialiter
in naturam forinalis iniustitiæ: quia nulum est pe-
riculum nocuenti. Tertium est, quod autoritate
publica ex causa rationabili aperit huiusmodi literas,
non est iniustum, quamuis fiat inuito domino: quia
res publica ius habet prouidendi sibi opportunè: ad
prouidendam autem cautelam publici boni spectat
tempore belli vigilare super insidiis prodicionibus, &
tractatibus, &c. quæ per literas possent significari. Et
idcirco excusantur aperientes huiusmodi literas, de
mandato publico ex causa belli, aut alia rationabili
causa. Et sibi ipsi imputet extraneus vel dominus Ec-
clesiasticus, aut secularis qui mittit literas, si displicet
factum: scire enim debet quod nulli iniuriam facit
qui vitur iure suo. Et hac eadem ratione (quia scili-
cet vitur iure suo) maritus aperit literas vxoris, sed
ad vxorem & pater filiorum, & Prælati religiosorum
sum, & sic de similibus.

*Litigiosus duplex peccatum
incurrere potest.*

Litigium duo significat peccata. Alterum, quod
vocatur contentio, qua quis contra veritatem ex
proposito litigat de qua superius dictum est. Alte-
rum, quod proprium nomen non habet, quo homo
in conuersatione humana omnibus opponit verbo
vel motu aliquo: ac per hoc molestam habet conuer-
sationem: utpote tristitiam ingerens his cum quibus
conuersatur. Est autem peccatum hoc contrarium
affabilitati: qua homo conuersatur cum omnibus de-
lectabiliter ut decet. Et potest hoc peccatum incurrere
dupliciter. Vel formaliter hoc est ex intentione con-
tristandi

tristandi hominem contradicendo. Vel materialiter, hoc est absque huiusmodi intentione. Et utroque modo est peccatum: quia contra rectam rationem exigentem hominem debere conuertari delectabiliter ut decet. Et communiter est peccatum veniale, propter paruitatem nocimenti intenti seu subsequenti: nam huiusmodi tristitia minimum quid est. Si tamē intenderet aliquis confundere hominem, aut contempribilem reddere per huiusmodi contradiciones, esset peccatum mortale propter notabile proximi nocimentum.

Litigans iudicialiter pro temporalibus quadrupliciter peccare potest.

Litigare in iudicio pro temporalibus rebus sibi iniuste dicitur, ut quotidie fit, peccatum est quadrupliciter. Primo ex irrationabili causa: puta si ex cupiditate seu auaritia aut pertinacia quadam vel opprimendi aut molestandi causa litigatur. Secundo, ex modo personali si contentione & quasi inimicè, non colloquendo &c. litigatur. Tertio, ex modo iudiciali: si fraudulentè, si peruersè producendo, probando prorogando, &c. litigatur. Quarto ex scandalo pusillorum, ut contingit quando frater contra fratrem, aut religiosi contra laicos grauatos filiis & filiabus, seu alijs indigentes, &c. quibus deberent donare, litigant. Deberent enim præpositi proponere capitulo, & cum capituli consilio blanda charitate aut donare, aut differre in pinguiorem fortunam (hæc enim est vera fides boni dispensatoris rerum Christi) & non scandalizare mundum litibus, quasi suffocando debitorem (redde quod debes) prætexu Ecclesiæ, quasi Christus non habeat unde aliunde cultores suos pascat.

Ludus dupliciter consideratur.

Ludere